

معرفی مکتب شیخیه (قسمت دوم)

همانطور که گفته شد بعد از مرحوم سید کاظم رشتی اعلی الله مقامه، بیشتر شاگردان و مقلدین ایشان، مرحوم حاج محمدکریم خان کرمانی اع را اعلم و جانشین سید مرحوم اع دانستند، مضاف بر اینکه مرحوم کرمانی اع نیز اجازه های بسیاری از استاد خود مبنی بر این جانشینی داشت.

از جمله نامه زیر که به خاتم مرحوم سید اع مزین است:

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب مستطاب عالم عامل فاضل كامل المسدد المؤيد بتأييد الملك المنان محمدکریم خان حکم ایشان مطاع و ترجیح ایشان متبع و راد بر ایشان راد بر خدا و رسول و ائمه طاهرین سلام الله علیهم میباشد بر کافه ناس امثال اوامر ایشان لازم و انعان و انقیاد مر احکام ایشان را متحتم و امضای حکم ایشان بر هر کس لازم و مخالفت ایشان در آنچه بذل جهد نموده و ترجیح داده بعد از استیضاح تام حرام، جایز التقلید و نافذ الحکم هر کس خواهد تقلید ایشان کند که فائز و ناجی خواهد بود انشاء الله تعالی و الله سبحانه هو العالم و الواقف و کتب العبد کاظم بن قاسم الحسینی الرشتی حامدا مصليا مسلما مستغفرا .

مرحوم محمدکریم خان کرمانی اع سومین مقتدای سلسله شیخیه بعد از مرحوم سید کاظم رشتی اع رهبری و پیشوایی این مکتب را بر عهده گرفت؛ بنابراین او سومین رهبر شیخیه محسوب می شود.

نا گفته نماند که برخی از شاگردان سید کاظم رشتی (اع) به مخالفت ایشان برخواسته و گروه های متعددی از شیخیه را بنام های “آذربایجانیه ثقة الاسلامی ها” ، “آذربایجانیه حجت الاسلامی ها” و “آذربایجانیه گوهری یا احقاقی” را بنا نهادند که در این مختصر به آنها نمیپردازیم.

پس از مرحوم آقای حاج محمد کریم خان کرمانی اعلی الله مقامه فرزند ایشان مسمی به مرحوم آقای حاج محمد خان کرمانی اع مرجع پیروان مکتب شیخی بود.

پس از مرحوم آقای حاج محمد کریم خان کرمانی مرحوم آقای حاج محمد خان فرزند ایشان مرجع پیروان مکتب شیخی بود وی از فقها و علمای معروف و دارای آثار قلمی فراوان است نزدیک سی سال مواظب و دروس آن مرحوم توسط شاگردانش با کمال دقت نوشته و ضبط گردید که این مجموعه بانضمام حدود صد وهشتاد جلد کتاب که تصنیف نموده مجموعه بزرگی در علوم و فنون گوناگون فقهی و حکمتی بوجود آورده که شاید از عالم دیگری اینهمه آثار بجا نمانده باشد تولد آن مرحوم در سال ۱۲۶۳ و وفات ایشان در سال ۱۳۲۴ هجری قمری است جنازه آن مرحوم نیز بکربلا حمل و در پائین پای شهدای کربلا دفن شده است.

بعد از مرحوم آقای حاج محمد خان کرمانی (اع) برادر ایشان مرحوم آقای حاج زین العابدین خان

کرمانی (اع) مرجع مکتب شیخی بودند آن مرحوم نیز فقیهی ماهر و حکیم و عالمی محقق و در حدود صد و چهل جلد تصنیفات گوناگون در معارف شیعه دارند که غالب آنها شارح و گره گشای بسیاری از مشکلات آیات و اخبار است ولادت ایشان در سال ۱۲۷۶ و وفات آن مرحوم در ۱۳۶۰ هجری قمری است و مدفن ایشان در جوار سادات و موالی کرام در زیر پای شهدا در حرم حضرت سید الشهداست صلوات الله و سلامه علیه .

بعد از مرحوم آقای حاج زین العابدین خان فرزند ایشان مرحوم آقای حاج ابوالقاسم خان ابراهیمی زعامت سلسله شیخیه را عهده دار شدند آن مرحوم دارای تصنیفات و تألیفات متعدد در فقه و حکمت بودند که عدد آن مؤلفات در حدود سی و پنج رساله است قلم روان و قدرت استدلال ایشان در نزد اهل فن و سبک شناسان شهرت داشت ولادت ایشان در ۱۳۱۴ قمری و وفات آن مرحوم در ۱۳۸۸ قمری در مشهد مقدس رضوی صلوات الله و سلامه علیه اتفاق افتاد و در جوار آن حضرت در رواق دار العزّة دفن گردید.

پس از ایشان مرحوم آقای حاج عبدالرضا خان ابراهیمی مرجع مکتب شیخیه بودند آن مرحوم در سنه ۱۳۴۰ قمری در کرمان متولد شده و در هفتم صفر سال ۱۴۰۰ قمری در شهر کرمان سعادت شهادت یافتند تألیفات ایشان در حدود هشتاد و شش عنوان کتاب است که در علوم مختلفه از فقه و اصول و حکمت و سایر علوم تصنیف شده، آن مرحوم همواره در نشر فضائل آل محمد (ص) کوشا بودند و بسیاری از کتب اخبار و احادیث و آثار قلمی علمای شیخیه را چاپ و منتشر نموده و در اختیار عموم گذاشتند .

سپس جناب مستطاب فقیه و عالم بزرگوار سرکار آقای حاج سید علی موسوی بصری حفظه الله تعالی در بین شاگردان مرحوم آقای حاج عبدالرضا خان ابراهیمی بر همه مقدم بودند و بهمین جهت بعد از آن مرحوم شاگردان آن بزرگوار همگی از ایشان تقلید نموده و در امور خود رجوع بآن عالم بزرگوار مینمایند ایشان در سال ۱۳۴۶ قمری در شهر بصره متولد شدند والد ماجدشان مرحوم عالم و فقیه بزرگوار آقای حاج سید عبدالله موسوی بصری از علما و فقهای معروف عراق بودند ، کتب و رسائل متعدد در فقه و اصول و جواب سؤالات سائلین تصنیف و کتب فراوانی از آثار مشایخ عظام را بعربی ترجمه نموده اند که عمده آنها بچاپ رسیده است.

معرف واقعی آن علمای اعلام کتب و تصانیف آن بزرگواران است که بالغ بر یکهزار و دویست جلد رساله و کتاب کوچک و بزرگ در علوم و فنون مختلفه اسلامی است.

و مخفی نماند همه کسانی که امروزه بنام شیخیه و پیروان مرحوم شیخ احمد احسائی (اع) معروفند منحصر به پیروان علمائی که ذکر ایشان گذشت نبوده و گرایشهای متعددی در این مکتب صورت گرفته است مثلاً جمعی صرفاً از میان علمای مذکور در این مقدمه، بمرحوم شیخ احمد احسائی (اع) و مرحوم حاج سید کاظم رشتی (اع) اظهار علاقه مینمایند، و بعضی علاوه بر آن دو بزرگوار نسبت بمرحوم آقای حاج محمد کریم خان کرمانی (اع) نیز اظهار علاقه و پیروی میکنند، و چه بسا که هر گروه با گروه دیگر تفاوت نظرهایی هم داشته باشند و اینکه ما فقط در اینجا بذکر اسامی این هشت نفر فقیه و عالم بزرگوار پرداختیم، از این جهت است که بعقیده راقم این سطور و دوستان و همفکران ما و فارغ از

هر نوع تعصبي این بزرگواران هر يك در زمان خود مناسب ترين مرجع براي خبر گرفتن از علم و حكمت و جهان بيني مرحوم شيخ احمد احسائي (اع) بودند.

و این عرض حقیر نه باین معنی است که لزوما همه آنها در علم و حکمت و علو مقام در درجه آن شیخ بزرگوار بودند بلکه ممکن است که بعضی از آنها بدرجه آن عالم ربانی و حکیم صمدانی نرسیده و راوی از او بودند و مقصود از اختصاص ایشان بذکر اینست که ما در علمای هم عصره هر يك از آنها در سلسله شیخیه کسی را مقدم بر آنها نشناختیم که جان حکمت و روح آن علم و معرفت و تعالیمی را که شیخ پیام آور آن بود باندازه ایشان دریافته باشد.

(برگرفته از رساله “درباره مکتب شیخی” سرکار آقای زین العابدین ابراهیمی حفظه الله)